

## KITABU KYAKUA HOSEA BULONDOLZI

*Kitabu kyakua Hosea kilondolwele palua bwikaza bwakua Hosea, ni palua bimonua byakue bya bukabika. Hosea 1.1 mulandile nangue Hosea waabikwile musita wa kuteeka kwa makolo ana a ku Yudea, ni musita wa kuteeka kwakua likolo umo wa ku Izraeli. Waatendekele kubikula pepi mu myaka ya 750 NK. Tekimanikile kine Hosea i waalembele mbiko yakue mu keki kitabu ao kine ni muntu unge waalembele.*

Hosea waali wali wa mu bukolo bwa ku nkungua ya kyalu kya Izraeli. Mpunda yakue ingi ya mbiko, yaali yali pa mulandu wakua Izraeli. Leza waamwanine Hosea kuti oope mwanakazi mukende waali wakuutua Gomeri (1.2). Baavyele baana batatu, inzi Gomeri waa-mukeene Hosea ni kuya kuupua na mwalalume unge. Pa kyamba, Yawe waamwanine Hosea kuti atwalilile kumutona Gomeri anzia kine waali wakitile bukende (3.1). Lupua lwabo lwaali kilangililo kya bwampano pakati kakua Leza ni Izraeli. Anzia kine Izraeli waamuluviizie Leza mu kupupa mikisi, Leza waali wakitwalilile sie kumutona Izraeli mu kisinka ni kuya walaile kupususia ozu mutundu. Mbiko yakua Hosea ikonkobeziizie bukisinka ni buwame bwa ntono yakua Leza.

### **Bwipi bwa bili mu kitabu kyakua Hosea**

1. Mu katue ka 1 kwita mu katue ka 3 mu-

londolwelue palua bwikazi bwakua Hosea ni palua kuupa Gomeri.

2. Mu katue ka 4 kwita mu katue ka 14 mulondolwelue palua kusiba na bukisinka kwakua Izraeli, ni palua ntono ya kisinka yakua Leza.

<sup>1</sup> ✧ Keebo kakua Yawe kaizile kuli Hosea mwana mwalalume mwina Beri, mu nsiku ya kuteeka kwakua Uzia, ni Yotamu, ni Ahazia, pamo ni Hezekia, makolo a mu Yuda, ni mu nsiku yakua Yeroboamu mwana mwalalume mwina Yoasi, likolo wa mu Izraeli.

*Muka Hosea ni baana bakue*

<sup>2</sup> Yawe lu-aatendekete kulanda na Baizraeli, waamwanine Hosea nangu, “Endo uupe mwanakazi mukende ni kuvyala nakue baana, pantu bantu ba mu keno kyalo ba-aluka ni bubi bwa kukita bukende mu kunfunghamina ne Yawe.”

<sup>3</sup> Ni kiine Hosea waile kuupa Gomeri mwana mwanakazi mwina Diblaimu. Gomeri waimitile ni kumuvyalila mwana mwalalume.

<sup>4</sup> ✧ Kupwako Yawe wamwana Hosea nangu, “Ozu mwana mwinike ‘Yezreeli,’ pantu pasyankabe kukanda nghanda ya bukolo bwakua Yehu pa mulandu wa bungipaani bwa ku Yezreeli,\* ni ne nakaba kupwisia bukolo bwakua Izraeli.

---

✧ **1:1 1.1:** 2 Mak 14.23—15.7; 15.32—16.20; 18.1—20.21; 2 Mil 26.1—27.8; 28.1—32.33 ✧ **1:4 1.4:** 2 Mak 10.11 \* **1:4 1.4** *Yezreeli:* Mu ozu muzi Yehu i mwaipaille likolo wa mu Izraeli ni bange bonse ba mu lupua lwa bukolo, ni ye wa-alukile likolo wa mambo mu bukolo bwa lenu (mona 2 Mak 9—10).

<sup>5</sup> Mu bobo busiku nakaba kutyona buta bwakua Izraeli mu lulambe lwa ku Yezreeli.”

<sup>6</sup> Gomeri waimitile paakale ni kuvyala mwana mwanakazi. Kabili Yawe waamwanine Hosea nangue, “Ozu mwana mwinike Lo-Ruhama,<sup>†</sup> pantu nsikikaba kulanga ntono pa nghanda yakua Izraeli evi tekuti nkabeelele.

<sup>7</sup> Inzi nakaba kulanga ntono pa nghanda yakua Yuda. Ne Yawe Leza wabo i wakaba kubapususia pasili kubombia buta ao kipanga, ao bului, pasili kubombia farasi ao baseli ba pa farasi.”

<sup>8</sup> Gomeri lu-aamusumwine Lo-Ruhama, waavyele ni unge mwana mwalalume.

<sup>9</sup> Kabili Yawe waamwanine Hosea nangue, “Ozu mwana mwinike Lo-Ami,<sup>‡</sup> pantu mwe temuli bantu baane, ni ne nsili Leza wenu.”

### *Bayuda ni Baizraeli balundana paakale*

<sup>10</sup> ☆ Anzia kili evio, Baizraeli baakaba nga musenga wa mumbali buziba ozo ukilile kuvula ni usili wapendeka. Kolia kuba-aninue nangue, “Temuli bantu bane,” baakakuutua nangue, “Muli bena Leza mukose.”

<sup>11</sup> Bayuda ni Baizraeli baakalundana paakale ni kusaakula mulombozi umo, ni bo baakabwelela ku kyalo kyabo, pantu busiku bulibwakuutua Yezreeli§ bwaakaba busiku bukata.

---

<sup>†</sup> **1:6 1.6** *Lo-Ruhama*: Leli liina mu Kiebrania i kulanda nangue “asitonekele.” Mu musango unge nangue “asiliwaelelua.” <sup>‡</sup> **1:9 1.9** *Lo-Ami*: Leli liina mu Kiebrania i kulanda nangue “te bantu bane.” ☆ **1:10 1.10**: Bar 9.26 § **1:11 1.11** *Yezreeli*: Leli liina mu Kiebrania i kulanda nangue “Leza aliwabyala” kabili aliwakuzia ni kulundulula.

**2**

<sup>1</sup> Mu bobo busiku waakakuuta ba kobe nangue  
Ami, “Bantu bane.” Ni bankaziizo nangue  
Ruhama, “Batonua bane.”

*Kukandua kwakua Izraeli, mukazi mukende*

<sup>2</sup> Sasilile nghinenue, musasilile,  
pantu wene takili mukazi wane,  
ni nene nsikili mulume wakue.  
Mwane alekele mibeele ya bukende mu mon-  
ekelo yakue  
ni bukende pa bukata bwa mabeele akue.

<sup>3</sup> Kine te evio nakaba kumuvuula ngubo yakue,  
ni kumusia mu-aavyaliilue.  
Nakaba kumukita nga kaseeba,  
nakaba kumwalula kuba musili uume,  
ni kumwipaya na kyaka.

<sup>4-5</sup> Baana bakue nsikabonvwila nkumbu,  
pantu ni baana ba mu bukende.

Nghinabo tali na bukisinka,  
wakibeemita mu nzila isipalile.  
Gomeri waalandile evi, “Ndikukonkelela batonua  
bane,  
balia baliban'mpeela bilio,  
ni baliban'mpeela menda.

Baliban'mpeela ngubo ya masako a nama ni  
kitani, ni mafuta a mizeituni,  
pamo ni bikolani.”

<sup>6</sup> Ni pakako, ne Leza nakaba kusaka nzila yakue  
na myunga,  
nakaba kumukingilila mukati luuba,  
evi tekuti akamone pa kupitila.

<sup>7</sup> Gomeri waakakonkelela batonua bakue, inzi  
takabasanga.

Waakabakeba, inzi takabamona.  
Pa kyamba waakalanda nangue,  
“Ndikubwela sie ku mulume wane wa mambo,  
pantu naali nali bwino kukila lenu.”

<sup>8</sup> Gomeri tainikile nangue nene  
i waamupeelee bintu byonse bi-ali nabio, ng-  
hano ni divai ya lenu pamo ni mafuta a mizeituni,  
nene i waamunonsiizie mutofue ni oro ibaali babombia  
mu kumubombela leza Baali.

<sup>9</sup> Ni pakako, nakaba kupokolola nghano yane musita wa kuzombola,  
ni divai yane ya lenu pa kyamba kya kutika,  
nakaba kupokolola ngubo yane ya masako pamo ni kitani kyane,  
bebio byaali byapalile kukupa mubili wakue.

<sup>10</sup> Ni evi, naakamuvuula ni kumusia mu-aavyaliilue  
ntanzi ya batonua bakue.  
Tekuli muntu waakamupokolola mu minue yane.

<sup>11</sup> Naakapwisia maliila akue onse,  
nsikunkulu yakue ya kubalua mwaka, ni ya kubaluka kwa kwezi,  
ni nsiku yakue ya Sabata, nsikunkulu yakue yonse itantikilue.

<sup>12</sup> Naakenoona mizabibu yakue ni bimuti byakue bya miku,  
bebio bi-aliwalanda nangue i nsazio yakue i-aapeelue na batonua bakue.

Ni ne naakalengia mizabibu ni bimuti bya miku kuba musitu,

ni nama ya mu kisonso yaakalia mazabo abio.

- 13 Naakamukanda pa mulandu wa ezio nsiku  
i aafunkiziizie bubaani kuli leza Baali,  
lu-aifwaniizie na tuzele twa ku minue  
ni binge bifwanizio bya mutengo,  
ni kuya kubembia batonua bakue,  
inzi nene wandabile,  
koku i kulanda kwakua Yawe.

*Ntono yakua Leza pa bantu bakue*

- 14 Ni pakako, nakaba kumubembia,  
nakaba kumulombola mu kaseeba  
ni kwambaula nakue mubufuuke.  
15 ✧ Koko, i kunakaba kumubweziizia makaba  
akue a mizabibu,  
ni lulambe lwa Akori \* nakaba kulukita kuba  
mulyango wa maswapi.  
Koko i ku-akaba kwimba lwimbo nga vi-aali  
waimba ku bukazyana bwakue,  
nga mu bolia busiku bu-aafumine ku Misri.

- 16 Yawe walanda nangu, "Mu bobo busiku,  
wewe waakankuuta nangu, 'Mulume wane.'  
Teukikankuuta nangu, 'leza wane Baali.'  
17 Naakafumia meena a baleza baliwakuutua  
Baali mu milomo yakue,  
ni meena abo takika-azimbula.  
18 Mu ezio nsiku naakakita kipingo pa mulandu  
wa Baizraeli,  
ni nama ya mu kisonso ni tooni twa mul-  
weleele,  
pamo ni bilengua bilibyayibula pansi.

---

✧ 2:15 2:15: Yos 7.24-26  
Lyemo.

\* 2:15 2:15 Akori I kulanda nangu

- Buta, ni kipanga pamo ni bului,  
naakabifumia mu kyalo,  
evi bonse bakabe baikeele mu mutende.
- 19 Naakakusaka we Izraeli kuti ukabe wane  
muyayaya,  
naakakusaka mu nsambu ni mu bulung-  
hami,  
mu ntono ni mu nkumbu.
- 20 Naakakusaka kuti ukabe wane mu kisinka,  
ni we waakanghinika nangu nene i Yawe.
- 21-22 “Mu bobo busiku naakaasuka,”  
nangu Yawe,  
“naakaasuka myulu,  
myulu ni yo yaakaasuka kyalo,  
ni kyalo kyaakaasuka mbezu,  
ni divai ya lenu ni mafuta a mizeituni,  
ni bebi byonse byaakamwasuka Yezreeli.
- 23 ☆ Naakamulimba Yezreeli mu kyalo.  
Naakalanga ntono yane ku olia unainikile  
Lo-Ruhama.  
Baliam banainikile Lo-Ami, naakabaana nangu,  
‘Muli bantu bane,’  
ni bo baakalanda nangu, ‘Uli Leza wetu.’ ”

### 3

#### *Hosea wapwana na mukazi wakue*

<sup>1</sup> Yawe wanganine nangu, “Endo ubwezyanie  
paakale na mukazi obe ni kumulanga ntono  
anzia kine atonenue na unge ni kuya wakita  
nakue bukende. Mutone nga ne Yawe vintonene  
Baizraeli, anzia kine balibabwelela ku kupupa

---

☆ 2:23 2.23: Bar 9.25; 1 Pet 2.10

bange baleza ni kutona kubeelela mikate isonsele ilimo mizabibu yume.”

<sup>2</sup> Ni pakako, naamusitile paakale na shekeli lyanondo ni isaano ya mutofue, ni kilo 195 ya shairi.

<sup>3</sup> Pa kyamba naamwanine nangue, “Upalile kwikala ni nene nsiku ingi ni kulekela bukende ao kwampana na mwalalume unge. Ni nene nsikakeba mwanakazi unge.”

<sup>4</sup> Evi Baizraeli ni bo i vibaakeekala nsiku ingi pasili kuba na likolo ao mukulu, kabili tebakaba na ngelelo, ao mabue azuuke, ao efodi, ao mikisi.

<sup>5</sup> Pa kyamba, Baizraeli baakabwela kumukeba Yawe Leza wabo, ni likolo wa mu luvyalo lwakua Daudi. Mu nsiku ya mpeleezio baakeeza balimukumututumina Yawe, ni kututumina mapalo.

## 4

### *Izraeli wasongelua*

<sup>1</sup> Mwe Baizraeli, unvue keebo kakua Yawe, pantu Yawe alimukumisongela mwe bekeele mu kyalo walimukulanda nangue,

“Mu kyalo temuli bukisinka ni ntono, kwinka Leza tekulimo.

<sup>2</sup> Muli sie ntiipu, bufi ni bungipaani, bukabooko pamo ni bukende mwaya kyalo,

ni bungipaani tekuba bwapua.

<sup>3</sup> Ni pakako, kyalo kilimukulilooka, ni bonse bekeele mo baakafua.

Nama ya mu kisonso ni tooni twa mu lwelelee,

pamo ni masabi a mu lyezi byaakafua.

4 “Kubalua muntu tekuti aye wasongela  
mwinakue,  
kubalua muntu tekuti aye wamwitendookela  
mwinakue,  
pantu bantu bobbe bali nga balia  
balibasongela kitambua.

5 Wewe uliwaipuutala busiku ni koba,  
bakabika ba bufi balibaipuutala pamo nobe.  
Ni pakako, nakaba kumulovia noko.

6 Bantu baane bainooneka pa mulandu wa  
kusimana.

“Pa mulandu wa kukaana bukengezi,  
ni ne ndikumikaana tekuti muye mwali  
babitambua bane.

Pa mulandu wa kukaana mizilo yane ne Leza  
wenu,  
ni ne nsipoozako maano ku baana benu.

7 Kukonkana ni vivulile babitambua,  
i vivulile ni bibalo bibaliban'mbala.  
Naakaalula bulumba kuba busoni.

8 Balibalia ngelelo ya bibalo iliyaleetua na bantu  
bane,  
ni kuwaminua na bubi bwa bantu bane.

9 Ni pakako, vilivyakita babitambua, i vilivyakita  
ni bantu.  
Bonse babili naakabakanda kukonkana ni  
misango yabo,  
ni kubasazia mubeeleele bikitua byabo.

10 “Anzia bakalia, tebakEEKuta,  
anzia bakakambula, tebakaba na baana,

pantu baamufunghamiine Yawe ni kukonkelela baleza bange.”

*Yawe wakanda mpupo ya Bazima*

<sup>11</sup> Kukita bukambue,  
ni kumina divai ya kale pamo ni ya lenu,  
    bebio i bilibyabalengia kusiba na bukengezi.

<sup>12</sup> Bantu bane balibalomba nsokezi ku mukisi wa kimuti,  
    ni kuya ba-asukua na kabango ka kimuti.

Mutima wa bukambue uliwabazeezia.  
    Tebali na bukisinka kuli Leza wabo.

<sup>13</sup> Balibaelela ngelelo peulu lupili,  
    ni ngelelo ya kuziziiwa peulu tupili,  
mwinsina bimuti bya oaki, ni bya popla pamo ni  
    bya terebenti,  
    momo muli bulelo buweme.

Ni pakako, baana benu bakazyana i kibalimukuk-  
    itila bukambue,  
    ni bamuka baana benu i kibalimukukitila  
    bukende.

<sup>14</sup> “Nsikakanda baana benu banakazi  
    lubalibaakita bukambue.

Ao bamuka baana benu  
    lubalibakita bukende,  
pantu balalume bene i balibakita bukambue,  
    ni kwelela ngelelo pamo ni bakambue.

Balibaelela pa nkendo ya kupupilapo nga mu-  
    landiile mapinda nangu,  
    ‘Bantu basikengeele, balobebe.’ ”

<sup>15</sup> “We Izraeli! Anzia kine wakikita bukende,  
    tekumulengia Yuda kuba ni bubi.

- “Tekuya kupupa ku Gilgali,  
ao ku Bet-Aveni.\*  
Kabili tekuye kukitako mulapo nangue, ‘mu  
Liina lyakua Yawe mukose.’ ”
- 16 Baizraeli, bataale  
nga nghombe musoka.  
Kubako Yawe kuti wabasunga syani  
nga mikooko mu bikusi bibisi?
- 17 Efraimu wailunda ku mikisi,  
musie bunke.
- 18 Banombozi ba Baizraeli lubalibapua bikolani  
byabo,  
balibatwalilila mu bukambue bwabo,  
ni kutonesia mibeele ya busoni.
- 19 Mulula wakaba kubapyangila kule,  
ni ngelelo yabo yakaba kubaleetela busoni.

## 5

- 1 “Mwe babitambua unvue!  
Poozeko maano mwe Baizraeli!  
Mwe nghanda ya bukolo twilizie!  
Bobu bupinguzi ni pa mulandu wenu:  
Mwemue mwaali muteo ku Misipa,  
bukila buteelue pa lupili lwa Tabori.
- 2 Babisanguka bakila kwipaana.  
Nene nakaba kubakanda bonse.
- 3 N'manine byonse palwakua Efraimu,  
Izraeli tanfyeme.
- We Efraimu, watendeka kukita bukambue,  
Izraeli waitiikania.

---

\* **4:15 4.15** *Bet-Aveni*: Leli liina i kulanda nangue nghanda ya bubi ao nghanda ya kupupilamo baleza, ni mu bobu bulanzi mwimaniineko muzi wa Beteli, liina lili ni bupilibulo bwa Nghanda yakua Leza. Mona ni mu 5.8, 10.5 ni 10.8.

*Hosea wabasoka palua kupupa mikisi*

- <sup>4</sup> “Bikitua byabo tebibetabiizie,  
kubwela kuli Leza wabo.  
Mupasi wa bukambue uli mu mitima yabo,  
tebamumanine Yawe.
- <sup>5</sup> Izraeli wasininkiziiwa na kiitoni kyakue.  
Baizraeli ni Efraimu baipuutala mu bibalo  
byabo.  
Yuda ni ye waipuutala pamo nabo.
- <sup>6</sup> Lubalibaya ni mikooko yabo pamo ni nghombe,  
kuya kumukeba Yawe,  
tebezi kumusanga,  
pantu abafunghamiine.
- <sup>7</sup> Tebakili ba kisinka kuli Yawe.  
Bakivyala baana mu bukambue.  
Nsikunkulu yabo ya kubaluka kwa kwezi yaaka-  
balovia,  
pamo ni makaba abo.
- <sup>8</sup> “Lizie ntandala mu Gibeza,  
lisengo mu Rama.  
Samune lizui lya bului mu Bet-Aveni,\*  
mu kyamba kyobe we mukowa wakua  
Benyamina.
- <sup>9</sup> Efraimu waakasiwa kibolia  
mu nsiku ya kukandua.  
Bindimukulanda pa mikowa ya Baizraeli  
ni bya kisinka.
- <sup>10</sup> Banombozi ba Bayuda bali nga bantu  
balibatelulula mabue a mu mipaka pasili  
nsambu.

---

\* 5:8 5.8 *Bet-Aveni*: Mona 4.15.

Naakapongola kikonko kyane pali bene  
nga kibunda kya menda.

<sup>11</sup> Efraimu waemiiwa,  
wabiibikiziiwa mu bupinguzi,  
pakafi ka kutona kupupa mikisi.

<sup>12</sup> Nene ndi nga nondo kuli Efraimu,  
ndi nga kintu kibolele ku Bayuda.

<sup>13</sup> “Efraimu lu-aamwene bulwele bwakue,  
ni Yuda bilonda byakue,  
Efraimu i lu-aile ku Asuria,  
ni kutuma mikenzi ya kuya kulomba buk-  
wasi kuli likolo mukulu.

Inzi tali na buvinde bwa kumikosia,  
ao kukosia bilonda byenu.

<sup>14</sup> Ni pakako, naakaba nga nkalamu kuli Efraimu,  
nga nkalamu asasile kuli Yuda.

Naakabazanghununa tuniini tuniini ni kuya,  
naakabatwala kule kusikaba wa kubapusu-  
sia.

<sup>15</sup> Pa kyamba, naakabwelela pa kifuka kyane  
mpaka musita ubaakeetabila bubi bwabo  
ni kukeba lukebu lwane.

Mu maavia abo  
baakankeba na mute.”

## 6

### *Leza wasoka Baizraeli kuti balapile*

<sup>1</sup> “Ize tubwelele kuli Yawe.

Wakituzanghununa tuputu tuputu,  
inzi wakaba kutukosia.

Wakitukisia,  
inzi wakatukakilila bilonda byetu ni kutun-  
dapa.

<sup>2</sup> Pa kyamba kya nsiku ibili wakaba kututuntu-muna.

Mu busiku bwa butatu wakaba kutubuusia,  
pakuti tukabe bakose pa ntanzi yakue.

<sup>3</sup> Kansi tumumane Yawe.

Tumumane twakoniizie.

Kisinka nga vilivyatula koba,

i vi-ali wakaba kumoneka.

Wakaba kwiza kuli fwefue nga nvula ya mu-  
loboko,

nga nvula ya mpeleezio iliyatomia pa kyalo.”

<sup>4</sup> “We Efraimu! Nkukite syani?

We Yuda! Nkukite syani?

Ntono yenu ili nga fuube wa lukeelekeele,

nga lume lwa kumakia lusililwakokola  
kuzeeza.

<sup>5</sup> Ni pakako, nakimiputulania tuputu tuputu

kupitila mu bakabika bane.

Nakimipaya na twebu twa mu kanua kane,

bupinguzi bwane bwaakasaama nga kisue  
kya koba.

<sup>6</sup> ☆Pantu nene ntonene nkumbu, tekuba ngelelo,

ni kunakila Leza

kukila ngelelo ya kuzizia.

<sup>7</sup> Inzi ku Adamu,\* bainoonene kipingo,

koko, kubasibanga ba kisinka kuli nene.

<sup>8</sup> Gileadi i muzi wa bankitatubi,

muzi utikaaniiziwe na mulopa.

<sup>9</sup> Nga vili mabumba a bapoti balibafyamina  
bantu,

i vili ni libumba lya babitambua.

---

☆ **6:6 6.6:** Mat 9.13; 12.7      \* **6:7 6.7** Ao Nga Adam; Mu Kiebrania  
Nga bantu

Balibaipaya bantu mu nzila ya ku Sekemu,  
ni kukita bintu bibiipile.

<sup>10</sup> Nakimona kintu kibi mu Izraeli.  
Momo mulimukukita Efraimu bukambue.  
Izraeli waitiikania.”

<sup>11</sup> “Ni palwakua wewe Yuda,  
musita wa kuzombolua uteaniiziwe.  
Musita unakaba kubwezia bakakua ba pa bantu  
bane.”

## 7

<sup>1</sup> “Lyonse lundinakeba kukosia Izraeli,  
bibalo byakua Efraimu bilibyabiikua  
paswetele.

Bubi bwakua Samaria bulibwafyulua,  
balibapompolana,  
bakabooko balibaingililana mu nghanda,  
babipoopoosi balibasompolana mu misebo.

<sup>2</sup> Inzi tebenikile  
nangue nangulukile bikitua byabo byonse  
bibi.

Bibalo byabo bibazyungulukiile,  
ni byo bili pa ntanzi yane lyonse.”

<sup>3</sup> “Balibamusansamusia likolo na bilubo byabo,  
ni babiloolo na bufi bwabo.

<sup>4</sup> Bonse balibakita bukende,  
baswelele nga kyapiko kya mikate,  
kekio kili ni mulilo usikebekele kusonseziwa na  
kaapika wa mikate  
kutula musita wa kukandila bunga mpaka  
musita wa kututumuka.

<sup>5</sup> Mu busiku bwa nsikunkulu yakua likolo wetu,  
babiloolo balibaleema na bikolani,

ni likolo aliwailunda ku bantu bali ni mufu-upula.

<sup>6</sup> Mitima yabo ili nga kikuka kya mulilo,  
balibamuwila likolo mu bubi.  
Kipuki kyabo kilikyafunka kyunsi busiku bonse,  
ni lukeelekeele kilikyatuutuuka nga libeebe  
lya mulilo.

<sup>7</sup> Baswelele nga kyapiko kya mikate.  
Balibazakila bakateeka babo.  
Makolo abo onse aliapona,  
kabili tepali muntu aliwankuuta.”

<sup>8</sup> “Efraimu esanziizie mu ntundu.  
Efraimu i mukate umaatikile upiile bwala  
bumo.

<sup>9</sup> Baeni bamupwile maka,  
inzi wene tenikile.  
Mu misisi yakue muli ni ndale pale pale,  
inzi wene tamanine.

<sup>10</sup> Kiitoni kyakua Izraeli kilikyamusininkizia,  
anzia evio,  
tamubwelele Yawe Leza wakue  
ao kumukeba.”

<sup>11</sup> “Efraimu ali sie nga nkunda,  
tezi kukokola kubeepua, kabili tali na maano.  
Musita umo aliwakuuta ku Misri,  
ni unge musita aliwaya ku Asuria.

<sup>12</sup> Mu lwendo lwabo nakaba kubateela bukila,  
nakaba kubakula ni kubaponiizia pansu nga  
toonni twa mu lwelele.  
Pankaba kunvua nangue balimukukolonghana  
pamo,  
nakaba kubakwata.

<sup>13</sup> Lisyamo lyabo,

pantu bakinfunghamina!

Busanzo buli pali bene,  
pantu bakinsangukila.

Ntonene kubalubula,  
inzi baliban'mbeepezia.

<sup>14</sup> Tebalimukundilila na mitima yabo yonse,  
inzi balimukuloosia baleele pa malita abo.”

Balimukukolonghana pamo balomba baleza  
babo

pa mulandu wa nghano ni pa mulandu wa  
divai ya lenu.

Baba bantu banfunghamiine.

<sup>15</sup> Ndinabasambilizia ni kubakoselezia,  
inzi balibankambila.

<sup>16</sup> Tebezi kumubwelela Kabezia Mpungu.  
Bali nga buta busifimbile.

Banombozi babo baakeepawa na kipanga  
pa mulandu wa twebu twabo twa bukisan-  
guka.

Ni pakako, baakafuupulua  
mu kyalo kya Misri.

## 8

### *Kubyala mwela ni kuzombola mulula*

<sup>1</sup> “Biika ntandala ku kanua kobe!  
Kipungu kili peulu nghanda yakua Yawe  
pantu bantu bakityona kipingo kyane  
ni kusangukila mizilo yane.

<sup>2</sup> Izraeli wandilila,  
‘We Leza wetu, tukumanine!’

<sup>3</sup> Inzi Izraeli wakikaana kiweme.  
Mulwani wakaba kumukumbizia.

<sup>4</sup> Balibabiika makolo pasili kutona kwane,

balibasaakula babiloolo tekuba nabapeele  
nsambu.

Balibaikitila mikisi ya mutofue ni ya oro  
mu kwileetelela lwinoono.

<sup>5</sup> Mwe Basamaria, pooze mukisi wenu wa  
nghombe ndume!

Nene n'mbafitiilue,  
baakaba batiikeenetiikeene sie mpaka musitaki?

<sup>6</sup> Ozu mukisi wa nghombe musoka ufumine  
ku Izraeli!

Ukitilue na muntu amanine ozo mwilo. Ozo  
mukisi te Leza.

Mukisi wa Basamaria  
wakaba kutyonua tuputu tuputu.

<sup>7</sup> “Balibabyala mwela  
ni kuzombola mulula.  
Musense usili na musokoti,  
teuvinda kufumia bunga.

Ufumiengeko mbezu,  
baeni nga baitelekele.

<sup>8</sup> Izraeli atelekelue,  
evi ali pa bukata bwa ntundu  
nga kintu kya mpuni.

<sup>9</sup> Pantu bakisela ku Asuria,  
nga punda wa mu kisonso aliwaendooka  
bunke.

Efraimu waki-isisia ye mwine ku batonua.

<sup>10</sup> Anzia kine bai-isisiizie bo bene pa ntundu,  
nakaba kubakolonghania pamo.

Bakaba kubamba konda na kubiibikiziiwa na  
likolo wa maka.

<sup>11</sup> “Anzia kine Efraimu waakuulile bitale bingi  
bya ngelelo ya bibalo,

- bya-alukile bitale bya kukitilapo bibalo.
- <sup>12</sup> Naabalembeele bintu bingi palua mizilo,  
inzi baabimwene nga kintu kyeni.
- <sup>13</sup> Anzia kine balimukungelela ngelelo kuba  
bupe,  
kabili anzia kine balimukulia nama,  
Yawe tabawamiinue.  
Evi wene wakaba kulanguluka bubi bwabo  
ni kubakanda pa bibalo byabo.  
Bakaba kubwelela ku Misri.
- <sup>14</sup> Izraeli wakimulaba Kabumba wakue,  
ni kukuula nghanda ingi ya bukolo.  
Mu mizi ingi Yuda wakikuulamo byubo.  
Inzi nakaba kutuma mulilo mu mizi yabo,  
mulilo wakaba kufita byubo byabo."

## 9

### *Kukandua kwakua Izraeli*

- <sup>1</sup> We Izraeli, tekuwaminua,  
tekusangalala nga Bazima.  
Pantu tewakiba wa kisinka kuli Leza obe,  
utonene kuongua mu bukambue  
mu nkendo yonse ya kupuulilamo nghano.
- <sup>2</sup> Kipuulilo kya nghano ni kya kutikilamo divai,  
tekikabeekusia.  
Divai ya lenu yaakaba yabakeepeele.
- <sup>3</sup> Tebakeekala mu kyalo kyakua Yawe,  
Efraimu waakabwelela ku Misri  
ni kulia bilio bitiikeene mu Asuria.
- <sup>4</sup> Tebakamupongwela Yawe bupe bwa divai,  
ngelelo yabo teikikamuwamina.  
Ngelelo ya ozo musango kuli bene yaakaba nga  
mukate wa balia balimukuloosia.

Bonse balibalia bebio bilio baakaba bati-  
ikeene.

Bebi bilio bilikuya byali bya bo bene.

Tekuti bitwalue mu Nghanda yakua Yawe.

<sup>5</sup> Mwaakakitaki mu busiku bwa nsikunkulu yenu  
ibiikilue,  
pa busiku bwa nsikunkulu yakua Yawe?

<sup>6</sup> Anzia kine bapusuka mu busanzo,  
Misri wakaba kubakolonghania,  
ni Memfisi wakaba kubaziika.

Kipao kyabo kya mutofue kyaakamenamo  
mikunkuli,  
ni myunga yakaba kukupilila mitanda yabo.

<sup>7</sup> ✧Nsiku ya kukandua yapalama,  
nsiku ya kusaziiwa yakumana.  
Izraeli amane evio.

Pantu bibalo byenu byavulisia  
ni bulwani bwenu bwatanisia,  
kabika amwenue kuba kipuba,  
muntu alombwelue na mweo,  
kuba wa luuba.

<sup>8</sup> Kabika ali ni Leza wane,  
i musungi pali Efraimu.

Anzia kili evio, miteo imupembelee  
monse mu-aliwapita,  
bulwani ni bo mu Nghanda yakua Leza  
wakue.

<sup>9</sup> ✧Bakikila kwi-ingizia mu bituulilo

nga vikyaali mu nsiku yakua Gibeaa.\*  
Leza waakalanguluka bubi bwabo  
ni kubakanda pa mulandu wa bibalo byabo.

10 ☆“Lunaamusangile Izraeli,  
kyaali kyali nga kusanga mizabibu mu  
kaseeba.

Lunaamwene babikolue benu,  
kyaali kyali nga kumona mazabo a kuten-  
dekelapo a ku kimuti kya miku.

Inzi lubaafikile ku Baali-Peori  
baizuukiizie bo bene ku mikisi ya busoni,  
ni bo baitiikaaniizie  
nga kintu kibaatonene bo bene.

11 Bulumba bwakua Efraimu bwaakapupuka nga  
koni,  
tekuli kuvyala, tekuli liimi, tekuli kwimita.

12 Anzia balela baana,  
naakabeepaya, tekuli waakasyalapo.

Lisyamo lyabo  
musita unakaba kubafunghamina!

13 Efraimu naamumwene nga Tiro,  
abyelue pa bulongo bufukile,  
inzi Efraimu waakatwala  
baana bakue ku bangipaani.”

14 We Yawe, bapeele,  
kubako ulikubapeelaki?  
Bapeele tuvumo twa kupulumuna

---

\* 9:9 9.9 *Gibeaa*: Ku ozu muzi Baizraeli bamo ba mu mukowa wakua Benyamina baakitile bibiipile ku muka Mulawi. Keki kintu kyaaleetele bului bukata ni kulengia bantu ba mu mukowa wakua Benyamina kukumbua (mona Bap 19—21). ☆ 9:10 9.10: Mpe 25.1-5

ni kukama kwa mabeele.

<sup>15</sup> “Pa mulandu wa bubi bwabo bonse buli mu Gilgali,

momo i munaabasuliile.

Pa mulandu wa bikitua byabo bya bibalo,  
nakaba kubakumba mu nghanda yane.

Nsikikaba kubatona,

pantu banombozi babo bonse ni babisan-  
guka.

<sup>16</sup> Efraimu wakiinonua,

musila wabo wakifumpa,

tebakilimukuseekako buzabo.

Anzia kine bakaba kuvyala baana,

nakaba kwipaya mazabo a mponvu a  
mavumo abo.”

<sup>17</sup> Leza wane waakabakaana

pantu tebaali bamunvua.

Baakaba baya banukunta mu ntundu.

## 10

<sup>1</sup> Izraeli waali muzabibu waali wakula bwino,

waali waseekako mazabo.

Nga vyaali vyavula mazabo akue,

i vi-aali wakila kukuula bitale.

Nga vyaali vyatwalilila kyalo kyakue,

i vi-aali wakila kufwaniizia mabue akue a  
mpupo.

<sup>2</sup> Mutima wabo ni wa bupompo,

ni evi bapalile kutwama bubi bwabo.

Yawe wakaba kutuuta bitale byabo

ni kwinoona mabue abo a mpupo.

<sup>3</sup> I lubaakalanda nangu, “Tetuli na likolo

pantu tetwakimutiina Yawe.  
Inzi anzia kine tubenge na likolo,  
kubako nga waatukitiileki?"

<sup>4</sup> Balibalaya bulayo bwingi,  
balibalapa milapo ya bufi  
ni kukita bipingo.

Ni pakako, busongezi bulibwamena  
nga bikusi bilibyaleeta bwimba mu bukaba  
buliminue.

<sup>5</sup> Bekazi ba mu Samaria basakameene  
pa mulandu wa mukisi wa nghombe musoka  
wa ku Bet-Aveni.

Bantu ba mu Samaria baakaulilila ozo mukisi,  
evio vyenka ni babitambua bakue bal-  
ibaupupa,

balia bakiba bawaminua na bulumba bwa ozo  
mukisi,  
pantu ufumiiziwe kwabo ni kutwalua mu  
buzia.

<sup>6</sup> Ozo mukisi waakatwalua ku Asuria  
kuba kyabupe kuli likolo mukulu.

Efraimu wakaba kusebaana,  
Izraeli wakaba kumona busoni palua mukisi  
wakue wa kimuti.

<sup>7</sup> Likolo wa mu Samaria waakeenoonua,  
waakakungululua nga kiputu kya kimuti  
peulu menda.

<sup>8</sup> ☆ Pa bifuka bibi bya kupupilapo mukisi paa-  
keenoonua,  
i nkendo iliyabalilapo Izraeli.

Myunga ni tumuti twa bukobola byaakamena  
ni kukupilila pa bitale byabo.

---

☆ **10:8 10.8:** Lk 23.30; Nfy 6.16

Pa kyamba baakaana mpili nangue, “Ize mutukupilile,”  
ni kwana tupili, “Ize mutuponene!”

9 ☆ “We Izraeli, kutula busiku buwaabalile mu Gibea,\*  
koko i kumwasyele.

Kubako bului tebwaakitikile  
ku bankitatubi ba mu Gibea?

10 Pa musita unaakatona, naakabakanda.  
Ntundu yaakabakolonghanina kuti  
ikabakake  
pa mulandu wa bibalo byabo bibili.

11 Efraimu i nghombe musoka asambiliziiziwe,  
musoka atonene kupuula.

Ni pakako, nakaba kumukaka mupingo  
pa mukosi wakue uweme.

Nakaba kumulombola Efraimu,  
Yuda apalile kutipa,  
ni Yakobo apalile kupuma bisinde.

12 ☆ Byale nsambu mwe bene,  
zombole mazabo a ntono isiliyapua,  
lime mu nsinde  
pantu i musita wakumukeba Yawe mpaka  
pa-akaba kwiza

ni kuminookiizia bulunghami.

13 Inzi mwaalimbile bilubo,  
mwaazombwele bubi,  
mwaaliile buzabo bwa bupompo,  
muketekeelee sie maka enu mwe bene,  
ni bwingi bwa balukale benu.

---

☆ 10:9 10:9: Bap 19.1-30 \* 10:9 10:9 Gibea: Mona 9.9. ☆ 10:12  
10:12: Yer 4.3

- 14 Ni pakako, nsungu ya bului yaakaba pa bantu  
bobe,  
ni byubo byobe byonse byaakeenoonua  
nga vyainoonenue Beti-Arbeli na likolo Salmani  
pa busiku bwa bului,  
nghina ni baana bakue lubaapoozelue pansa  
na maka.
- 15 Evi i vikyaakakitika ni kuli wewe Beteli,  
pantu bubi bobe ni bukata.  
Bobo busiku pa bukakia,  
likolo wakua Izraeli waakaloviiwa.”

## 11

### *Ntono yakua Leza pa Baizraeli*

- 1 ☆“Izraeli lu-aali wakili mwanike, naamutonene,  
ni kufuma ku Misri, naamukuutile  
mwanane.
- 2 Inzi nga vibaali bakila kukuutua,  
i vibaali bakila kuya kule ni nene.  
Baeleele ngelelo ku ba Baali  
ni kufunkia bubaani ku mikisi.
- 3 Nene i waamusambilizizie Efraimu kwenda,  
nabakwete ku maboko,  
inzi tebainikile  
nangue nene i waabakosiizie.
- 4 Naabalombwele na nkamba ya nkumbu ya  
bumuntu,  
na nkakilo ya ntono,  
kuli bene naali nga olia aliwatwama  
mwana pa nkombe,  
kabili naafwineeme kuti n'mbaliisie.

- 5 “Kubako tebakabwelela ku Misri

---

☆ 11:1 11.1: Kut 4.22; Mat 2.15

ni kuteekua na Asuria  
pantu baakeene kulapila?

<sup>6</sup> Kipanga kyaakabeekia mu mizi yabo.

Kyaakazakila minkolonto ya milyango yabo  
ni kupwisia mapange abo.

<sup>7</sup> Bantu bane bekinkiziizie kuti ban'mbutuke.

Anzia kine balibankuuta Leza Kabezia  
Mpungu,  
ata pakaba syani, nsikavinda kubasezia.

<sup>8</sup> ☆“Kuti nakusia syani we Efraimu?

Kuti nakulekelela syani we Izraeli?

Kuti nakukitila syani bibiipile nga vinaakitiile  
Adma?

Kuti nakukita syani nga Zeboimu?

Mutima wane walulukile mukati mwane,  
nkumbu yane yonse ibuukulukile.

<sup>9</sup> Nsikafikilizia kikonko kyane kikata,

kabili nsika-alulula malanga ni kumwinoona  
Efraimu paakale,

pantu nene ndi Leza, kabili nsili muntu,  
ndi Muzuuke pakati kenu.

Nsikeeza kukanda mizi yabo.

<sup>10</sup> Baakamukonka Yawe.

Waakabuluma nga nkalamu.

Lu-aliwabuluma,

baana bakue balibaiza kufuma ku mboosi  
balimukututuma.

<sup>11</sup> Baakeeza kufuma ku Misri,

balimukututuma nga minsole,

kufuma ku Asuria, bapupukile nga nkunda.

Naakabeekazia mu nghanda yabo ingi,”  
nangue Yawe.

12 Efraimu anzyungulukiile na bufi,  
 Izraeli na bupompo,  
 inzi Bayuda baatwaliile kuba ba kisinka kuli  
 Leza,  
 Leza Muzuuke wa kisinka.

## 12

- 1 Efraimu aliwailiisia mwela.  
 Aliwakumba mwela wa ku kabanga koba  
 konse  
 ni kuvuzia bufi ni bubi.  
 Aliwaunvwanana ni Asuria  
 ni kutuma mafuta a mizeituni ku Misri.
- 2 Yawe ali ni mulandu ni Yuda.  
 Wakaba kumukanda Yakobo kukonkana ni  
 mibeele yakue  
 ni kumusazia kukonkana ni bikitua byakue.
- 3 ✧ Yakobo lu-aali munda, waamusakatiile muku-  
 luube lya ku kasinghino.  
 Wene lu-aakulile, waalwile na Leza.
- 4 ✧ Waalwile na malaika ni kumwanzia,  
 waalilile ni kulomba buwame.  
 Waamusangile ku Beteli  
 ni kwambaula ni ye\* koko kwenka.
- 5 Yawe Leza wa Maka onse,  
 Yawe i liina lyakue!
- 6 Inzi upalile kubwela kuli Leza obe.  
 Sunga ntono ni bulunghami,  
 ni kupempa Leza obe lyonse.
- 7 Musulu aliwabombia tulingo twa bupompo,  
 aliwatona kukalana.

✧ 12:3 12:3: Kut 25.26 ✧ 12:3 12:3-4: Kut 32.24-26 ✧ 12:4

12:4: Kut 28.10-22 \* 12:4 12:4 Bwaluzi bumu bwa kale buli na  
 Ye; Mu Kiebrania Fwe.

8 Efraimu aliwaitantamuna,  
“Nene ndi munonsi mukata. Nakyaluka  
munonsi.  
Mu bunonsi bwane bonse,  
tebakansangamo na lubiibi ao na kibalo.”

9 ☆ “Nene ndi Yawe Leza wenu  
waamifumiizie ku Misri.  
Naakamilengia kwikala paakale mu maema,  
nga mu nsiku ya nsikunkulu yenu yaabiik-  
ilue.

10 Naalandile na bakabika,  
naabapeele bimonua bingi  
ni kulandila mu bipalo kupitila muli bene.”

11 Kubako Gileadi te mubi?  
Bantu bakue ni ba mpuni!  
Eba, balibaeleela nghombe ndume mu Gilgali?  
Bitale byabo byaakaba nga milui ya mabue  
mu bukaba buliminue.

12 ☆ Yakobo waabutukiile mu kyalo kya Aramu,  
Izraeli waabombele pakuti apate mukazi,  
ni pakuti aliipe pa mulandu wa mukazi, waa-  
sungile mikooko.

13 ☆ Yawe waabombiizie kabika pakuti amufumie  
Izraeli ku Misri,  
kupitila muli kabika waamusungile.

14 Inzi Efraimu waasonseziizie kipuki kyakua  
Yawe,  
Mulopue wakue waakamupenda kuba wa  
kilubo pa mulandu wa bungipaani bwakue

ni kumukanda pa mulandu wa mufuupula wakue.

## 13

### *Bupinguzi bwa mpeleezio pa Baizraeli*

<sup>1</sup> Efraimu lu-aalandile, bantu baatutumine.

Waalumbilue mu Izraeli.

Inzi waisangile kuba mubi pa mulandu wa kupupa leza Baali, ni ye waafwile.

<sup>2</sup> Evi balimukukila kubala.

Balimukwikitila mikisi na mutofue wabo mu musango ubamaniinemo bo bene, byonse byaakitilue na bantu bamanine mwilo.

Kilandilue palua baba bantu nangue,

“Balibafumia bantu kuba ngelelo!

Balibakumbatila mukisi wa nghombe musoka!”

<sup>3</sup> Ni pakako, baakaba nga fuube wa lukeelekeeke, nga lume lusililwakokola kuzeeza, nga makapa aliaululua na mwela pa kipuulilo, nga kyunsi kilikyafumina pa nzota.

<sup>4</sup> “Inzi nene ndi Yawe Leza wenu

kutula pa musita umwaafumine ku Misri, temupalile kukindika unge Leza inga sie nene, tekuli Mupususi unge inga sie nene.

<sup>5</sup> ✧ Naakulabukiile mu kaseeba, mu kyalo kya kyaka.

<sup>6</sup> Lunaabaliisiizie, baikutile.

Lubaikutile, ba-alukile ni kiitoni.

I kyaalengele kuti bandabe.

<sup>7</sup> Ni pakako, naakaba nali nga nkalamu kuli bene,

nga kanfuma, naakababenza mu nzila.

8 Nga kimbui kiibiilue baana bakue,  
naakabasakukila ni kuzanghununa mitima  
yabo.

Nga nkalamu mukota, naakabazakila.

Nama ya mu kisonso yaakabazanghununa  
tuputu tuputu.

9 “Wainoonua we Izraeli  
pantu wanfunghamina. Wafunghamina  
mukwasi obe.

10 ☆ Ale likolo obe wakuti akupususie alipi?  
Bakateeka ba mu mizi yobe yonse bali pi  
balia bawaanombele nangue,  
‘N’mpeelee likolo ni babiloolo?’

11 ☆ Mu kipuki kyane naakupeelee likolo,  
ni mu kikonko kyane naamufumiiziepo.

12 Bubi bwakua Efraimu busungilue,  
bibalo byakue bilembelue.

13 Wene misa iliyamwizila nga mwanakazi al-  
imukuvyala mwana,  
inzi ozo mwana tali na mulangue.

Musita kine wakumana,  
aliwa-anda kufuma munda mwa nghina.”

14 ☆ “Naakalubula baba bantu ku maka a kilibu,  
naakabapususia ku lufu.

We lufu, lyemo lyobe lili pi?

We kumbo, lwinoono lobe luli pi?

“Nsikaba na nkumbu,

---

☆ 13:10 13:10: 1 Sam 8.5-6 ☆ 13:11 13:11: 1 Sam 10.17-24; 15.26

☆ 13:14 13:14: 1 Bak 15.55

<sup>15</sup> anzia kine Efraimu akakitikilua na biweme  
pa ba kwakue,  
mwela wa ku kabanga kufuma kuli Yawe waa-  
keeza  
wapuupile kufuma ku kaseeba.  
Kasulo kakue tekakasula,  
ni kiina kyakue kya menda kyaakakama.  
Muluwe wakue waakeenoonua  
pamo ni bintu byonse bilimo bya mutengo.  
<sup>16</sup> Bantu ba mu Samaria bapalile kwisanga bali ni  
mulandu,  
pantu bakimusangukila Leza wabo.  
Baakaloviiwa na kipanga.  
Baana babo baniini baakafuntwilua pansu na  
maka,  
banakazi bemisi ba mu Samaria baakatum-  
bulua.”

## 14

### *Hosea wapaapaatila Izraeli*

<sup>1</sup> We Izraeli, bwelela kuli Yawe Leza obe.  
Bibalo byobe byakikuponia!  
<sup>2</sup> Be mwali ni twebu  
mubwelele kuli Yawe.  
Mumwane nangue,  
“Eleela bibalo byetu byonse  
ni kutupokelela na buwame,  
pakuti tufumie buzabo bwetu bwa ku  
milomo.  
<sup>3</sup> Asuria tavinda kutupususia,  
tetukikasela pa farasi wa bului.  
Tetukikalanda nangue, ‘Baleza betu’  
ku bintu bitwaakitile na minue yetu,

pantu kuli wewe, mwana nsiwa aliwaun-  
vwilua nkumbu.”

<sup>4</sup> “Naakoondapa butaale bwabo  
ni kubatona na mutima wane onse,  
pantu nsikibafitiilue.

<sup>5</sup> Naakaba nga lume kuli Izraeli,  
waakatoota nga buluba.

Waakengizia misila pansi  
nga kimuti kya mumpelempELE kya ku  
Lebanoni.

<sup>6</sup> Misambo yakue yaakabazalala.  
Kuvumba kwakue kwaakaba nga kimuti kya  
muzeituni,  
bunu bwakue nga kimuti kya mumpel-  
emPELE kya ku Lebanoni.

<sup>7</sup> Bantu baakeekala mu bulelo bwakue paakale,  
baakasana nga nghano,  
baakatoota nga mizabibu.

Kumanika kwakua Izraeli kwaakaba nga di-  
vai ifumine ku Lebanoni.

<sup>8</sup> We Efraimu, kubako ni bwampanoki buli pali  
nene ni mikisi?

Nene ndikukwasuka ni kukulabukila.  
Nene ndi nga kimuti kibisi kisili kyauma lyonse.  
Kuseeka kwa mazabo kobe kulikwafuma kuli  
nene.”

<sup>9</sup> Nani ali ni mulangue? Enike totu twebo.  
Nani ali ni maano? Amane totu twebo.  
Nzila yakua Yawe ilungheeme,  
balunghami i balibaendamo,  
inzi babisanguka balibaipuutalamo.

## **Kitaabua New Testament**

### **The New Testament in the Taabwa language of the Democratic Republic of the Congo: Kitaabua New Testament**

copyright © 2023 The Word for the World International

Language: Kitaabua (Taabwa)

Contributor: The Word for the World International

Kitaabua New Testament

The Word For The World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-03

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025

24b09359-97a7-5b03-9034-d1da6e0b4934